

TĖVISKĖS ŽIBURIAI

Nr. 18 (19)

TORONTO, Ontario, 1950 m. GEGUŽES mėn. 4 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian B. C.
Society of Canada.
Authorized as Second Class Mail
Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Laidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto,
Ont. Canada

Pasaulio geroji dvasia

Madona ir Pieta

Madona ir pieta — dvi dalys vienos didžiosios pasaulio misterijos.

Motinstės mįslė nuo mžių viliojo didžiuosius pasaulio kūrėjus — genijus. Daugelis iš jų šia tema yra sukūrę amžiams nemiršančių kūrinių. Didžiųjų kūrėjų Madonos — Meilės ir Gėrio išraiška. Motina su nerūpestingu kūdikiu ant rankų žavi nuo jos dvelkiančia meile, pasididžiavimu, rūpesčiu ir būgštavimu dėl tos silpnos būtybės.

Motinstė neapčiama ir neišreiškia, kaip meilė, pasiaukojanti, sau nieko neprašanti, nieko negeidžianti ir amžina, niekad nesvyruojanti meilė.

Motinstė — didžioji pasaulio misterija, neišsamiama šaltinis įkvėpimo, neišreiškia ir neapreiškia, kaip pati Meilė ir Gėris. Ji neaptemdoma jokių sutimų, jokių siutulių. Ji žiauriais žmonių gyvenimo momentais, kai žmonių santykiuose nebegalima įžiūrėti ne kibirkštėlės gerojo prado įtakos, motina išlieka su visomis savo savybėmis. Dėlto tai didi yra motinstė ir magiškas jos vardas.

Pasaulis pastebėjo motinstės dalybę ir geris didžiųjų kūrėjų Madonomis, bet tas pats pasaulis pagimdė ir pietą — kalavijais perverta širdimi kenčiančią motiną. Ir čia motina ne maištaujanti, ne šaukianti dangaus keršto jai brangiausios būtybės skriaudėjams, bet tik kenčianti visa savo esybe. Pietą ryškiausiai pasireiškė Golgošos kalne, tad ir vaizduojama jį Dievo Motina su ant kryžiaus nukamintu savo Dieviškuoju Sūnumi ant kelių.

Bet pasaulis kalavijais varsto širdis milijonams motinų, sugriaudamas jų visas viltis, išplėsdamas iš jų vaikų širdžių gėriusius pradus, kuriuos jos taip pasiaukojusiais skiepijo. Varsto kalavijais jų širdis ir patys vaikai, pasekę pasaulio blizgučių ar aistrų kelias, o motinos rauda, kankinasi ir vis tebegauja juos savo meile, tikėdamos grįžti į jų gerosios dvasios prieglobstį.

Amžinoji motina

Motinstės dvasia amžina. Pasiaukojanti, mylinti ir kenčianti ji eina per pasaulį nuo amžių pradžios. Ji sena — sena galvėlė — kaip pats žmonių pasaulis. Tyli ir kantri, nors dažnai klupdama, ji nešė savo vargų našta, mynė klampų kelią savo meile. Ji buvo ta pati prieš tūkstančius metų, ta pati ir šiandien, ta pati bus rytoj ir po naujų tūkstančių metų. Ji ta pati laukiniškoje primityvo aplinkoje, ta pati Babilono bokšte, ta pati Egipto piramidžių papėdėje, ta pati Eladoje ir išdidžioje Romoje, ta pati viduramžių plyšės adoruojama riterių, ta pati patų feodalių niekinama baudžiauninkų lušnelėse, ta pati karalių rūmuose, didžiųjų ir piniguočių komferte ir ta pati varguomenės skurde; ta pati lydinči sūnų į Vytauto žygius, į nepriklausomybės kovas ir da-

bar į žaliasias girias, ta pati drebanti dėl savo vaikų ateities, žiūrėdama į gesinamą šventąjį ugnį Alkose, o po kelių amžių, šventąsias giesmes giedodama, šimtus kilometrų einanti savo vaikams laimės išmesti iš Aušros Vartų Marijos ar į Kalvarijas; ta pati prie lopšio snaudžianti, grįžusi po sunkių baudžiauninkės darbų, ta pati prie ratelio mokanti savo vaiką iš maldaknygės lietuviško rašto ir poterių... Motina įvairi, kaip įvairus gyvenimas, kaip maršos socialinės sąlygos, kaip banguojančios situacijos, bet visur ta pati — gerojo prado įsikūnijimas.

Motina gyvenime

Kūrėjas moteriai paskyrė kančios ir vargo kelių, bet ir motinstės palaimą, apgaubė ją motinstės aureole. Žinoma, pasaulį žavi ne biologinė motinstės pusė ir ne zoologinė meilė, bet gerasis motinstės prad — pasiaukojanti, viską pakelianti ir viską atleidžianti meilė, meilė, kuri spinduliuoja nuo motinos nevien savybių vaikučių tarpe, bet visur, kur tik ji pasisuka. Motinstę, jos gaivinančią dvasią, pasaulis suprato ir brangino nuo seniausiu laikų. Tačiau žmonija, savo klajotiniuose ir grubioje kasdienybėje nutolusi nuo daugelio pripažintų principų bei idealų, dažnai ir labai dažnai nutoldavo ir nuo motinų. Gaivinanči motinos palaima dažniausia galėjo reikštis tik savo šeimos aplinkoje. Viešajame gyvenime ji dažnai buvo pamirštama. Geroji motinstės dvasia išskiriama iš gyvenimą formuojančių veiksmų.

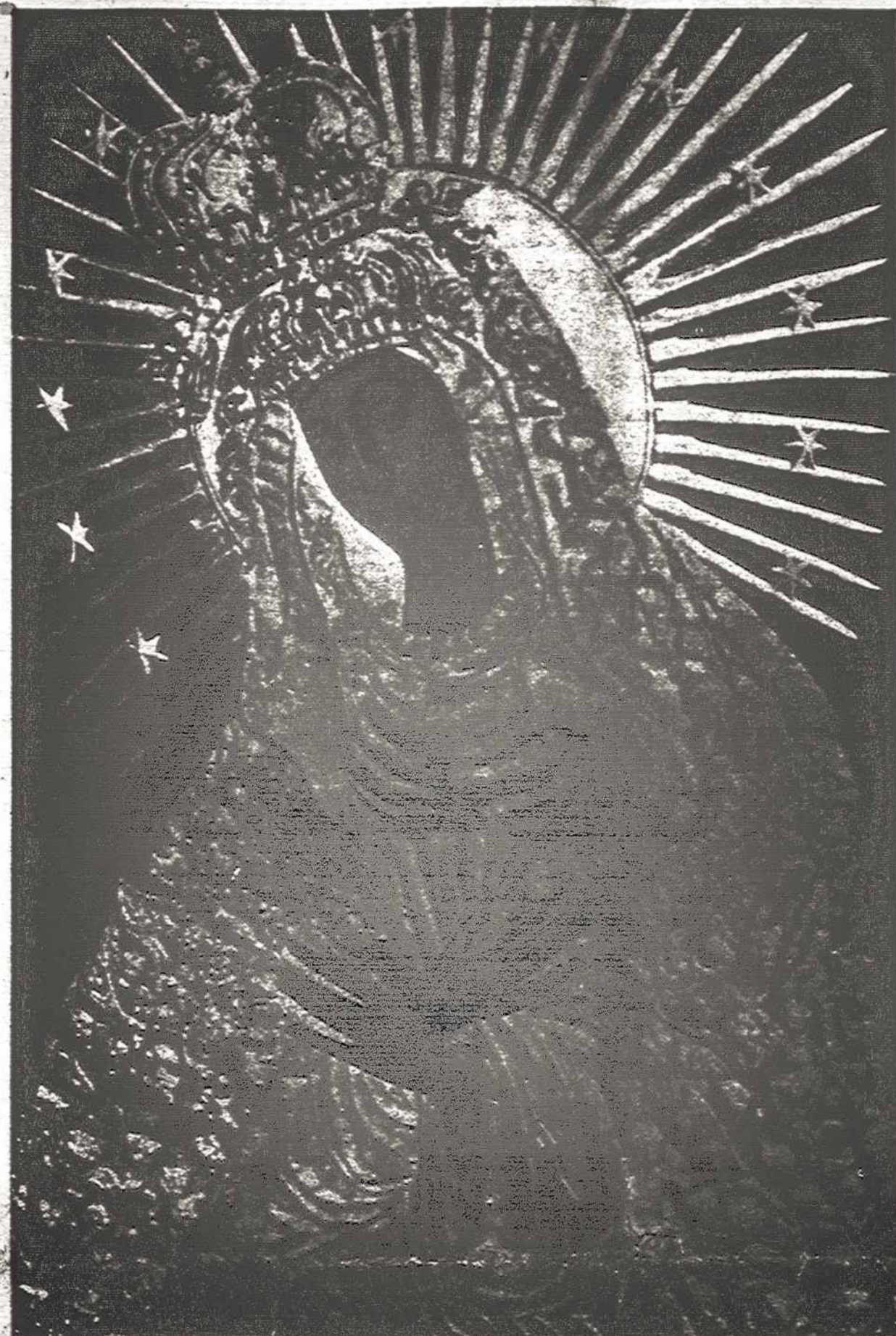
Šiandien pasaulis nors pro tarpais, nors vieną kartą per metus, atsigręžia į motiną. Vargybos ir vėl vargybos, vargybos dėl žemės plotų, dėl ekonominių vertybių, dėl vandenų ir oro, vargybos dėl galios ir valdžios, pasaulį nukamavo. Pavargęs, jis šaukiasi motiniškosios pagalbos. Motina — Meilė ir Gėris — turi ateiti pasaulio gelbėti. Motiniškoji dvasia turi užviešpatuoti pasaulyje arba amžinai staus perijodiškų sukrėtimų, kančių ir asarų tvanas. Madona iš muziejų turi būti išnešta į gyvenimą, kad pieta rečiau besimatytų...

Lietuvaitės laiškas Tr. Lie

"Cleveland Plain Dealer" paskelbė Donnos Armonaitės laišką pas Stalingą išvykstančiam JTO gen. sekretoriui Trygve Lie, kuriame prašo, nuvykus į Maskvą, paprašyti Stalingą paleisti iš Sibiro vergų stovyklų jos motiną ir broliuką, kuriam jau 11 m. Jai pačiai yra 15 m. Armonas su žmona ir dukrele 1935 m. atvyko į Lietuvą. Bolševikams 1940 m. Lietuvą okupavus jis norėjo su visa savo šeima išvykti į JAV, bet bolševikai jo žmonos su jaunučiu sūneliu neįleido. Būdamas Amerikos pilietis, jis su JAV gimusia dukrele išvyko, turėdamas vilčių žmoną ir sūnelį vėliau galėsiant išvažiuoti. Betgi visos jų pastangos nedavė vaisių, o žmona su sūneliu 1941 m. per

didžiuosius vežimus buvo išvežti į Sibirį. Visos pastangos juos iš ten išgelbėti nedavė vaisių.

Taip tragiškai mamytės ir broliuko netekusi mergaitė (tada buvusi vos 5 m.) ir rašo Tr. Lie prisimindama savo žmonišką teises atgauti mamą, niekuo nenusikaltusią kankinamą, o taip pat broliuką. Laišką aukščiausios pasaulinės institucijos pareigūnui ji baigia gana aštriai — primindama, kad jei jis bijotų tiesos Stalinui pasakyti, tai tepasileiktų ten pats. JTO gen. sekretorius tiesos sakyti neprivalęs bijoti niekam. Pasakytinai jos žodžiai yra: "Tamsa taip pat turėtų būti pašalinta iš vergų stovyklų visose šeimose".

Aušros Vartų Dievo Motina — lietuvių motinų paguoda

Siūlo pašalinti Sov. Sąjungą iš JTO

Buvęs Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Herbert Hoover (jam jau 75 m. amžiaus) aiškiai numato grėsiantį pasauliui komunizmo pavojų. Balandžio 28 d. Amerikos laikraščio leidėjų konferencijoje jis pasakė kalbą, kurioje užakcentavo, jog jau atėjo laikas mesti iš galvų "vieno pasaulio" politiką ir praktiškai eiti prie "totalinės diplomatijos" plano.

— Dieve, palenk tautas, kad jos ryžtųsi reorganizuoti UNO be komunistinių kraštų ir steigimų suvienytą frontą "prieš raudonųjų agresiją", — pradėjo savo kalbą Hooveris.

Buv. prezidento nuomonę, pašalinimas Rusijos iš Jungti-

nių Tautų Organizacijos atnešė pasauliui taiką. Esą, nuo Petro Didžiojo laikų rusai grobia kraštus, tarytum plėšikai įsilauždami į ramių gyventojų namus...

Hooveris teigia, kad kolektyvinė laisvų kraštų akcija būtų daugiau efektyvi sulaukyti komunizmo nuo agresijos ir užkirsti kelią jų konspiraciniams agentams griauti laisvų valstybių pamatus.

— Aš jau prieš devynis metus įspėjau pasaulį, kad kolaboravimas su premjėru Stalinu, norint pasiekti taikos, buvo tik milžiniškas juokas ("a gargantuan jest"). Tada, žinoma, aš pavartočiau neteisingą žodį. Reikėtų kalbėti ne apie juoką, bet apie tragediją, — kalbėjo Hooveris.

Hooverio kalba rado didelio atgarsio kongresmanų tarpe. Daugelis pilnai pritarė seno politikos veterano mintims. Gi prezidentas Trumanas tuojau telefonu pasveikino Hooverį už jo ryžtingą kalbą ir užkviatė į Baltuosius Rūmus padiskutuoti jo mintis kiek smulkiau.

Vienintelė E. Rooseveltienė nebuvo patenkinta Hooverio kalba, nes, esą, tokie veiksmai galėtų reikšti karą...

Pradedant sausio 19 d., kai Malikas išėjo iš JTO posėdžio, balandžio 27 Sovietų Sąjungos atstovai yra pasitraukę jau iš 21-ojo JTO organo — ginklų komisijos.

— PRAHA. — Čekoslovakų vyriausybė paprašė JAV sumažinti net du trečdalius savo ambasados ir Bratislavos konsulato tarnautojų skaičių. Esą, jie užsiima šnipinėjimu.

Lietuvius užrašys lietuviams

JAV gyventojų surašymas prasidėjo balandžio 1 d. Jam vykstant pasirodė, kad surašytojai neturėjo instrukcijų, kaip užrašyti lietuvius ir daug kur pasitaikė, kad žymėdami jų kilimo kraštą, rašydavo "Rusiją". Dėl to buvo jau daug rašyta JAV lietuvių spaudoje. ALT pasisekė pasiekti, kad surašymą vykdąs Bureau of the Census paskelbė tuo reikalu specialią instrukciją, kurioje surašiniams nurodo, kad reikia rašyti "Lietuva", kai klausiamasis taip nurodo.

Fr. Joliot - Curie

Prancūzų atominės energijos komisijos galva, komunistų partijos kongrese pareiškė, kad joks "progresyvus" mokslin-

Gegužės pirmoji

Berlyne gegužės pirmoji praejo demonstracijų ženkle. Vakariniuose Berlyno sektoriuose antikomunistinėse demonstracijose dalyvavo apie 150.000 berlyniečių. Kaikuriose vietose antikomunistų minios apmėtė akmenimis sovietų sektoriaus policiją. Apvaldymui demonstrantų masių, vakariečiai turėjo pastatyti ant kojų apie 11.000 ginkluotos policijos ir 8.000 specialiai paruoštų vakariečių karių. Visų demonstracijų centras buvo Potsdamo aikštė, kur susikerta Sovietų, Britų ir Amerikiečių sektoriai. Čia susirinko ir vakarinių sektorių demonstrantai su antikomunistiniais šūkiais. Apie 30.000 rusų sektoriaus demonstrantų norėjo pereiti į vakarinę dalį, tačiau sovietų policijos buvo sulaukyti. Potsdamo aikštėje įvyko muštynių ir antikomunistinės minios apkūlė sovietų triukšmadarius. Amerikiečių ir Britų lėktuvai be paliovos skraidė virš Berlyno, o kariuomenės daliniai buvo parengti stovyje, kad išvengtų rimtesnių susidūrimų.

Berlynas šiandieną yra vienas iš pavojingiausių "šaltojo karo" vietų ir visos pasaulis stebi, kuom baigsis ruošai karštieji kovos veiksmai.

Pradedant sausio 19 d., kai Malikas išėjo iš JTO posėdžio, balandžio 27 Sovietų Sąjungos atstovai yra pasitraukę jau iš 21-ojo JTO organo — ginklų komisijos.

— PRAHA. — Čekoslovakų vyriausybė paprašė JAV sumažinti net du trečdalius savo ambasados ir Bratislavos konsulato tarnautojų skaičių. Esą, jie užsiima šnipinėjimu.

Jugoslavijoje demonstracijos praejo be Stalino paveikslų. Demonstrantų plakatuose vyrtavo šūkliai nukreipti prieš Sovietų Sąjungą, buvo akcentuojama visų socialistinių valstybių lygybė, atseit, atsipalaidavimas nuo Maskvos supremacijos bei doktato. Tai kreipimasis į satelitus ir komunistinę Kiniją.

Kinijos nacionalistų generallissimus ta proga pasakė kalbą, kurioje komunistų užimto krašto darbininkus ragino sabotuoti veksmais ir streikais kovoti prieš raudonąją diktatūrą.

Kas niekad neįsivaizdavo, kad rezultatai panaudoti prieš Rusiją, iš pareigų atleistas. Komunistai dėl to kelia didelį triukšmą, o Fort Chatillon atominės energijos laboratorijos daugelis bendradarbių pasirašė memorandumą, kad tai esanti "didelė klaida".

Čekoslovakija vis atsiriboja

Ištrėmusi popiežiaus atstovą, Čekoslovakija šiomis dienomis likvidavo ir savo atstovybę Vatikane. Atstovybės charge d'affaires ir sekretorius išvyko Vatikano sluoksniams net nieko nepranešęs.

— LONDONAS. — Balandžio 29 d. čia prasidėjo JAV, D. Britanijos ir Kanados oro pajėgų atstovų konferencija.

Tel Avive įvyko didelės riaušės tarp Izraelio komunistų ir antikomunistų. Minios žydų su mėlynai baltomis vėliavomis įsiveržė į komunistų demonstraciją, kuri ejo giedodama internacionalą Tel Avivo gatvėmis. Keletas buvo sunkiai sužeisti. Apie 100.000 arabų ir žydų profesinių sąjungų narių demonstravo daugumoje Izraelio miestų, miestelių ir kaimų reikalaudami taikos.

Londonas šiais metais apsiėmė be gegužės pirmosios paradi, nes praeitais metais išleistas įstatymas draudžia bet kokias demonstracijas.

Keletas tūkstančių darbininkų su Stalino, Lenino ir Mao Tse Tung paveikslais demonstravo Rangune ir Burmoje, tačiau didesnių riaušių neįvyko.

Austrijos antikomunistai ir socialistai gegužės pirmąją šventę gana ramiai vaikščiodami Vienos gatvėmis su fakelais, reikalaudami laisvės.

Japonijos sostinėje Tokio šiais metais įvyko vienos iš didžiausių demonstracijų jos istorijoje. Demonstrantų skaičius siekė iki 900.000 žmonių, kurie pražygiavo pro imperatoriaus rūmus. Čia dalyvavo visų partijų atstovai, neišskiriant nei kairiųjų, nei dešiniųjų. Demonstracijos buvo vienos iš didžiausių visoje Europoje. Sovietų sektoriuje demonstravo apie 750.000 minia, sudaryta iš vietinių ir sugabentų būrių iš visos Rytų Vokietijos.

Tradicinės gegužės pirmosios dienos demonstracijos įvyko ir Maskvoje, Raudonojoje aikštėje dalyvaujant pačiam Stalinui. Parade aviacijai vadovavo Stalino sūnus gen. Vasilijus Stalinas.

Santykiai tarp JAV ir SSSR

neatslūgsta ir laukiama dar didesnio įsitempimo. Baltijos jūroje dingusio lėktuvo klausimas tebėra neišaiškintas. Švedų žvejai sugavo jūroje plaukiojantį lėktuvo ratą, kuris nugabentas į Stockholmą, o iš ten persiųstas JAV įstaigoms. Rate esą kulkų žymiai. Spauda spėlioja, kad tai būsiąs dingusio "Privateer" ratas, bet oficialios įstaigos tuo reikalu pareiškimo dar nepadarė. Jei tai būtų kaip tik to lėktuvo ratas, tai jo nušovimo ar nusileidimo į vandenį vieta turėtų būti buvusi vis dėlto prieš Latvijos teritoriją. Tolimesnė JAV pozicija šiuo reikalu dar nepaaiškinta, nors esanti ruošinama nauja nota, svarstomas net ambasadoriaus iš Maskvos atšaukimo klausimas ir bylos perdavimas Tarptautiniam Hoo-gos Tribunalui.

Sovietai žaidimą plečia

Šaltojo karo vadžias turėdami savo rankose, sovietai jau ne pirmas kartas, kaip tik kuriame nors pasaulio taške santykinai per daug įsitempia, pasi-tengia dėmesį nukreipti pradėdami naujus puolimus kituose sektoriuose. Taip ir dabar, vos nuskarmbėjus lėktuvo nušovimo garsui, jie pradėjo puliti vakariečius, įteikdami notą Tries-to reikalui, reikalaudami išvesti iš ten amerikiečių, britų ir prancūzų pajėgas, kurių ten yra po 5000 kiekvienų, ir reikalaudami išrinkti gubernatorių, kurio išrinkimą patys kiudo. Vakariečiai sovietų notą atmetė, o sovietai tuo pat metu pradėjo spausiti Turkiją dėl Dardanelų.

